2025/1276

27.6.2025

RIALACHÁN (AE) 2025/1276 Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

an 24 Meitheamh 2025

lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a mhéid a bhaineann le cúnamh breise do na réigiúin is forimeallaí atá buailte ag tubaistí nádúrtha tromchúiseacha agus solúbthacht bhreise ina leith i gcomhthéacs an léirscriosta in Mayotte arb é an cioclón Chido ba chúis leis

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 42, Airteagal 43(2) agus Airteagal 349 de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa ([1]),

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach ([2]),

De bharr an mhéid seo a leanas:

(1) An 18 Nollaig 2024 fógraíodh tubaiste nádúrtha eisceachtúil do Mayotte tar éis iarmhairtí tubaisteacha an chioclóin Chido, a scrios cuid mhór d'acmhainneacht talmhaíochta agus foraoiseachta an oileáin, agus a chuir infhaighteacht bia agus slándáil an tsoláthair bia i mbaol. Léiríonn an cioclón sin nach bhfacthas a leithéid riamh roimhe seo agus tubaistí nádúrtha eile a tharla le déanaí sna réigiúin is forimeallaí den Aontas de réir bhrí Airteagal 349 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE) ('na réigiúin is forimeallaí') a leochailí atá na réigiúin sin i dtaobh éifeachtaí an athraithe aeráide, lena n-áirítear riosca méadaithe go dtarlódh tubaistí nádúrtha eisceachtúla agus teagmhais mheitéareolaíocha thromchúiseacha a mbeadh iarmhairtí fadtéarmacha acu.

(2) Chun aghaidh a thabhairt ar thionchar tubaistí nádúrtha eisceachtúla nó teagmhais mheitéareolaíocha thromchúiseacha sna réigiúin is forimeallaí agus iad a mhaolú, go háirithe a mhéid a bhaineann leis an tacaíocht don táirgeadh áitiúil a chuirtear ar fáil tríd an gClár de roghanna a bhaineann go sonrach le hiargúltacht agus le hoileánacht ('clár POSEI') dá dtagraítear i Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([3]), ba cheart é a bheith indéanta do na tairbhithe a ndearnadh difear dóibh leanúint d'íocaíochtaí a fháil ó chlár POSEI feadh na tréimhse athchóirithe, gan beann ar leibhéal a ngníomhaíochta, faoi réir ag gealltanas foirmiúil a n-acmhainneacht a athbhunú. Dá bhrí sin, ba cheart d'údaráis inniúla náisiúnta a bheith in ann cinneadh a dhéanamh, ar bhonn fianaise ábhartha, maidir leis an bprionsabal *force majeure* nó imthosca eisceachtúla a chur i bhfeidhm. Ba cheart é a bheith indéanta freisin, in imthosca eisceachtúla a bhfuil údar cuí leo, do na Ballstáit tograí a thíolacadh chun clár POSEI a leasú, chun síneadh a chur leis an tréimhse athbhunaithe le haghaidh earnálacha áirithe thar an tréimhse a bhféadfaí údar cuí a thabhairt ina leith le cur i bhfeidhm an phrionsabail *force majeure* nó imthosca eisceachtúla. Ba cheart cur chun feidhme na leasuithe sin a bheith faoi réir athbhreithniú bliantúil agus faireachán ar dhul chun cinn. Dá bhrí sin, ba cheart Airteagail 6 agus 19 de Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a leasú dá réir sin.

([1]) Tuairim an 18 Meitheamh 2025 (nár foilsíodh fós san Iris Oifigiúil).
([2]) Seasamh ó Pharlaimint na hEorpa an 17 Meitheamh 2025 (nár foilsíodh fós san Iris Oifigiúil) agus cinneadh ón gComhairle an 23 Meitheamh 2025.
([3]) Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Márta 2013 lena leagtar síos bearta sonracha don talmhaíocht sna réigiúin is forimeallaí den Aontas agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 247/2006 ón gComhairle (IO L 78, 20.3.2013, lch. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/228/oj).

(3) Chomh maith leis sin, chun aghaidh a thabhairt go tapa ar na leochaileachtaí i gcóras bia Mayotte, agus ar na dúshláin eile atá roimh phobail tuaithe Mayotte, a eascraíonn as an tubaiste nádúrtha nach bhfacthas a leithéid riamh roimhe seo arb é an cioclón Chido ba chúis leis, is iomchuí tacaíocht eisceachtúil éifeachtach a sholáthar, go tapa agus ar bhonn eisceachtúil, tríd an gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT), agus foráil a dhéanamh maidir le solúbthacht bhreise i gcur i bhfeidhm na rialacha atá ann cheana. Le hAirteagal 6a de Rialachán (AE) 2020/2220 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([4]) tugadh isteach beart nua lena soláthraítear tacaíocht eisceachtúil shealadach mar fhreagairt ar thionchar tubaistí nádúrtha, ar beart é atá le cistiú faoi CETFT laistigh den chreat dlíthiúil is infheidhme sa chlárthréimhse 2014-2020, lenar cuireadh síneadh leis faoin Rialachán sin. Chun go mbeidh Mayotte in ann freagairt d'iarmhairtí an chioclóin Chido agus na deacrachtaí a bhaineann lena staid shonrach mar réigiún forimeallach á gcur san áireamh, is gá a bhunú conas ba cheart an beart faoi Airteagal 6a de Rialachán (AE) 2020/2220 a chur i bhfeidhm maidir le Mayotte. Toisc go bhfuil na deacrachtaí sonracha a bhaineann le freagairt don staid eisceachtúil in Mayotte nasctha lena iargúltacht mar réigiún forimeallach, ba cheart solúbthacht a sholáthar a fhágann gur féidir tacaíocht bhreise ó CETFT a chur ar fáil trí chreat dlíthiúil sonrach a bhunú do na réigiúin is forimeallaí. Dá bhrí sin, ba cheart Airteagal 22 de Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a leasú dá réir sin.

(4) Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit cuspóir an Rialacháin seo, mar atá aghaidh a thabhairt ar thionchar tubaistí nádúrtha ar na hearnálacha agraibhia agus foraoiseachta sna réigiúin is forimeallaí trí solúbthachtaí breise a chur ar fáil tar éis tubaistí nádúrtha eisceachtúla nó teagmhais mheitéareolaíocha thromchúiseacha, agus go háirithe i ndiaidh an chioclóin Chido in Mayotte, a ghnóthú go leordhóthanach agus gur fearr is féidir iad a bhaint amach ar leibhéal an Aontais, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta a leagtar amach in Airteagal 5 den Chonradh ar an Aontas Eorpach (CAE). I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun an cuspóir sin a ghnóthú.

(5) Ba cheart, dá bhrí sin, Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a leasú dá réir sin.

(6) I bhfianaise éifeachtaí tubaisteacha na dtubaistí nádúrtha atá ann faoi láthair agus a phráinní atá sé aghaidh a thabhairt ar a dtionchar ar earnálacha agraibhia agus foraoiseachta sna réigiúin is forimeallaí agus an tionchar sin a mhaolú, chomh maith leis an bpráinn a bhaineann leis an mbeart a chur i bhfeidhm dá dtagraítear in Airteagal 6a de Rialachán (AE) 2020/2220 roimh dheireadh na clárthréimhse 2014-2020, lenar cuireadh síneadh leis an Rialachán sin, meastar gurb iomchuí an eisceacht ar an tréimhse 8 seachtaine dá bhforáiltear in Airteagal 4 de Phrótacal Uimh. 1 maidir le ról na bparlaimintí náisiúnta san Aontas Eorpach, atá i gceangal le CAE, le CFAE agus leis an gConradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach, a ghairm.

(7) Chun cur chun feidhme rianúil na leasuithe atá beartaithe le Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a áirithiú agus ar bhonn práinne i bhfianaise an ghéarghá atá ann aghaidh a thabhairt ar thionchar tubaistí nádúrtha eisceachtúla nó teagmhais mheitéareolaíocha thromchúiseacha sna réigiúin is forimeallaí agus iad a mhaolú, agus go háirithe tionchar an chioclóin Chido in Mayotte, ba cheart an Rialachán seo a theacht i bhfeidhm lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*,

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

Airteagal 1

Leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 mar a leanas:

(1) in Airteagal 6, cuirtear an mhír seo a leanas leis:

'5. I gcás tubaiste nádúrtha eisceachtúil nó teagmhas meitéareolaíoch tromchúiseach a scriosann an acmhainneacht táirgeachta talmhaíochta ina hiomláine nó go páirteach i réigiún is forimeallaí, féadfaidh Ballstát, agus an prionsabal *force majeure* nó imthosca eisceachtúla á chur i bhfeidhm aige, togra le haghaidh leasuithe ar chlár POSEI a chur faoi bhráid an Choimisiúin chun ligean do na tairbhithe lena mbaineann leanúint de thacaíocht a fháil ó chlár POSEI a fháil feadh na tréimhse athchóirithe i bhfoirm bearta chun cabhrú le táirgeadh talmhaíochta áitiúil dá bhforáiltear in Airteagal 19. Beidh cur chun feidhme na leasuithe ar chlár POSEI faoi réir ag athbhreithniú bliantúil agus faireachán ar an dul chun cinn ón gCoimisiún agus an Ballstát lena mbaineann.';

([4]) Rialachán (AE) 2020/2220 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Nollaig 2020 lena leagtar síos forálacha idirthréimhseacha áirithe le haghaidh tacaíocht ón gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus ón gCiste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT) sna blianta 2021 agus 2022 agus lena leasaítear Rialacháin (AE) Uimh. 1305/2013, (AE) Uimh. 1306/2013 agus (AE) Uimh. 1307/2013 a mhéid a bhaineann le hacmhainní agus cur i bhfeidhm sna blianta 2021 agus 2022 agus Rialachán (AE) Uimh. 1308/2013 a mhéid a bhaineann le hacmhainní agus le leithdháileadh tacaíocht den sórt sin i leith na mblianta 2021 agus 2022 (IO L 437, 28.12.2020, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2220/oj).

(2) in Airteagal 19, cuirtear an mhír seo a leanas leis:

‘5. I gcás ina ndéantar an clár a leasú i gcomhréir le hAirteagal 6(5), féadfaidh tairbhithe a ndearna an tubaiste nádúrtha eisceachtúil nó teagmhas meitéareolaíoch tromchúiseach difear dóibh leanúint de thairbhe a bhaint as tacaíocht i bhfoirm bearta chun tacú le táirgeadh, próiseáil nó díolachán dá bhforáiltear i mír 4 den Airteagal seo feadh na tréimhse athchóirithe, gan beann ar leibhéal a ngníomhaíochta, ar choinníoll go dtugann siad gealltanas foirmiúil a n-acmhainneacht táirgeachta talmhaíochta a athbhunú.’;

(3) in Airteagal 22, cuirtear na míreanna seo a leanas isteach:

‘3. De mhaolú ar Airteagal 6a(5) de Rialachán (AE) 2020/2220 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (*), féadfaidh Mayotte iarratais ar thacaíocht a fhormheas tar éis an 30 Meitheamh 2025.

4. i gclár forbartha tuaithe Mayotte, ní sháróidh tacaíocht an Chiste Eorpaigh Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) arna cur ar fáil don bheart dá dtagraítear in Airteagal 6a de Rialachán (AE) 2020/2220 ranníocaíocht CETFT iomlán leis an gclár forbartha tuaithe sin le haghaidh na mblianta 2021-2022.

(*) Rialachán (AE) 2020/2220 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Nollaig 2020 lena leagtar síos forálacha idirthréimhseacha áirithe le haghaidh tacaíocht ón gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus ón gCiste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT) sna blianta 2021 agus 2022 agus lena leasaítear Rialacháin (AE) Uimh. 1305/2013, (AE) Uimh. 1306/2013 agus (AE) Uimh. 1307/2013 a mhéid a bhaineann le hacmhainní agus cur i bhfeidhm sna blianta 2021 agus 2022 agus Rialachán (AE) Uimh. 1308/2013 a mhéid a bhaineann le hacmhainní agus le leithdháileadh tacaíocht den sórt sin i leith na mblianta 2021 agus 2022 (IO L 437, 28.12.2020, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2220/oj).’.

Airteagal 2

Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an 24 Meitheamh 2025.

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa	*Thar ceann na Comhairle*
An tUachtarán	*An tUachtarán*
R. METSOLA	A. SZŁAPKA